

є проблема обґрунтування класифікації уроків української мови за діяльнісним критерієм, розроблення структурних компонентів, змістового наповнення тощо. Усе сказане ставить нові вимоги науковцям та вчителям-практикам створення сучасної методики, спрямованої на те, щоб засобами мови учні пізнавали світ, облаштовували гармонійне співіснування в ньому, розвивали логічне і критичне мислення, творчу уяву.

Використана література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ : ВЦ Академія, 2004. 344.
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL : http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/28030/
3. Колесникова И. Л., Долгина О. А. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков. Москва : Дрофа, 2008. 431 с.
4. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычной речи. М. : Просвещение, 2004. 324 с.
5. Предмет методики. Методика и ее базисные науки. Психологические основы обучения русскому языку как иностранному / под ред. А. А. Леонтьева. Москва : Русский язык, 1988. С. 5-34.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Наталія Богданець-Білоskalенко,

*доктор педагогічних наук,
завідувач відділу навчання мов національних меншин
Інституту педагогіки НАПН України*

Юлія Шумейко,

*вчитель-методист,
вчитель вищої кваліфікаційної категорії
загальноосвітньої школи I-III ступенів № 10
Світловодської міської ради Кіровоградської області*

В освітній процес початкової школи в умовах НУШ активно упроваджується проєктна діяльність або метод проєктів. Цей метод виник у другій половині ХХ ст. в сільськогосподарських школах США і базувався на теоретичних концепціях «прагматичної педагогіки», засновником якої був американський філософ, реформатор освіти Джон Дьюї.

У 20-30-х роках ХХ ст. його використовували в практиці вітчизняної школи. І вже з часів незалежності метод проєктів поступово повертається в педагогіку. Загальні положення ефективності використання методу проєктів в освітньому процесі розглядали О. Горошкіна, О. Коберник, О. Онопрієнко, О. Пометун, С. Сисоєва, В. Сидоренко, О. Сухомлинська, В. Тименко та інші українські науковці. Детально метод проєктів як засіб розвитку пізнавального інтересу учнів початкових класів розкрила у своєму дослідженні Оксана Онопрієнко [3].

Метод проєктів – це система навчання, у процесі якої учні здобувають знання шляхом ефективного планування і виконання практичних завдань (проєктів), щоб досягти поставленої мети. На думку О. Горошкіної, проєкти «допомагають трансформувати знання в уміння й навички» учнів [2, с. 81].

Ідея методу проєктів полягає у спрямуванні навчально-пізнавальної діяльності школярів на результат, який отримають при вирішенні чітко означеної проблеми. Отже, навчання учнів початкової школи повинно бути спрямоване не тільки на засвоєння знань, а й на практичне їх застосування.

Використання методу проєктів на уроках української мови і читання покликане активізувати пізнавальні інтереси учнів, критичне мислення, а головне – вміти застосувати здобуті знання на практиці. Звісно, що використання такого методу потребує підготовки учнів, чіткої мети, питань та інструкцій. Тому кожен проєкт має чітко визначену структуру та складається з таких етапів:

- організаційний, під час якого визначається тема, мета, план виконання та кінцевий продукт;
- підготовчий етап передбачає ознайомлення з навчальною інформацією, визначення джерел;
- виконання проєкту (здебільшого у визначених групах);
- презентація проєкту у вигляді усного журналу, плаката, колажу, мультимедійної презентації, свята чи іншої форми;

- підбиття підсумків виконання проєкту із самооцінюванням та взаємооцінюванням.

Організуючи роботу над навчальним проєктом, важливо визначити його *вид*: дослідницький, творчий, інформаційно-пошуковий, ігровий, прикладний. Від цього залежить особливість домінуючої діяльності учасників проєкту.

Прикладом інформаційно-пошукового проєкту з позакласного читання для учнів 3 класу може бути навчальний проєкт на тему «Пори року в творах В. Сухомлинського». Вчитель організовує роботу дітей у чотирьох пошукових групах, які, опрацювуючи твори Василя Сухомлинського, обирають ті, в яких розповідається про особливості погоди, рослинного та тваринного світу, працю людей у різні пори року. Таким чином, кожна група укладає перелік таких творів, створює серію малюнків до них. Додатковим завданнями можуть бути добірка віршів, прислів'їв та приказок до змісту опрацьованих творів, написання есе на визначені теми. Об'єднання дітей у групи відбувається через опитування про улюблену пору року.

Під час опрацювання вірша Т.Корольової «Чарівна пора» можна визначити проблемне питання: «Чому весна називається чарівною порою року?». Відповідаючи на це запитання, учні з'ясовують, що чарівним можна вважати і появу первоцвітів. Таким чином, організовується робота над творчим проєктом на тему «Первоцвіти». Учні об'єднуються у групи, кожна з яких виконує поставлені перед ними завдання: художники створюють альбом первоцвітів, письменники складають міні-твори, фотографи готують фотоілюстрації, казкарі складають казки, екологи укладають пам'ятки збереження ранньоквітучих рослин.

Дослідницький проєкт можна запропонувати учням 2 класу під час вивчення української народної пісні «Ходить гарбуз по городу». Так, вчитель визначає проблемні питання: «Які насінини в овочевих рослин? Який вигляд мають ці рослини, коли щойно з'явився паросток? Які умови слід створити, щоб виростити овочеву рослину і отримати гарний урожай?». Щоб відповісти на ці питання, діти об'єднуються у групи та вирощують різні овочеві культури з насінин. Результатом проєкту є паростки на підвіконні класу, які можна висадити у відкритий ґрунт та отримати урожай. Додатковими завданнями проєкту можуть бути виготовлення аплікації з насінин, укладання фотоальбому, збірка рецептів з використанням зазначених овочів, складені казки, вірші та загадки.

Отже, системне запровадження проектної технології на уроках української мови та читання у початковій школі сприяє формуванню уміння здійснювати пошук інформації, адаптувати її до визначеної під час роботи над проектом проблеми, уміння переносити знання в нову ситуацію, розвивати критичне мислення, працювати в групі, здійснювати об'єктивне оцінювання виконуваної роботи.

Використана література

1. Гончаренко, С. У. Метод проектів. Український педагогічний словник. К., 1997. С. 205.
2. Горошкіна О. М. Лінгводидактичні засади навчання української мови в старших класах природничо-математичного профілю. Луганськ : Альма-матер, 2004. 362 с.
3. Онопрієнко О.В. Метод проектів як засіб розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів : Дис... канд. наук: 13.00.09, 2009.

ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ: СУЧАСНИЙ КОНТЕКСТ

Неллі Бондаренко,

кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник,

провідний науковий співробітник

Інституту педагогіки НАПН України

Стрімкий прогрес глобалізованого цифрового суспільства й необхідність адаптації в ньому зумовлюють імперативність увідповіднення системи освіти новим реаліям, запитам і тенденціям на основі переосмислення доробку визначних діячів методичної науки, потребу упорядкувати, усистемнити й модернізувати напрацьовані теорією і практикою методи навчання, що зазнають якісних і кількісних змін в умовах компетентнізації освіти, оновлюються, вдосконалюються [3]. Актуальність проблеми підсилюється такими чинниками як: нагромадження нової інформації, зміна структури, розвиток, диференціація та інтеграція наукового знання і потреба збалансувати цифровий і гуманітарний складники освіти; радикальна трансформація запитів покоління центеніалів;